

Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai
Verkių g. 25C-1, LT-08223 Vilnius
El. p.: rastine@regula.lt

2016-05-13 Nr. SKL-16-55
Į 2016.04.13 Nr.R2-(ŠGK)-1034

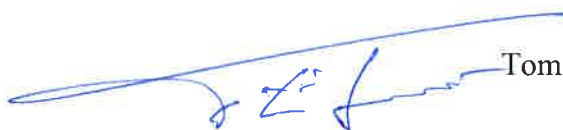
DĖL ŠILUMOS SUPIRKIMO IŠ NEPRIKLAUSOMŲ ŠILUMOS GAMINTOJŲ TVARKOS IR SĄLYGŲ APRAŠO PAKEITIMO PROJEKTO DERINIMO

UAB „Fortum Klaipėda“ (toliau – Įmonė) 2016 m. balandžio 13 d. raštu Nr. R2-(ŠGK)-1034 gavo Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) prašymą pateikti pastabas bei pasiūlymus pagal paskelbtos viešosios konsultacijos dėl šilumos supirkimo iš nepriklausomų šilumos gamintojų tvarkos ir sąlygų aprašo (toliau - Aprašas) pakeitimo projekto (toliau – Projektas).

Atsižvelgdama į šį Komisijos prašymą, Įmonė teikia 1 priede išvardintas pastabas bei pasiūlymus dėl Projekte numatytų Aprašo pakeitimų.

Pagarbiai,

Direktorius

Tomas Eikinas

Originalas nebus siunčiamas.

Ekonomistė L.Meškienė, (8 46) 240 667, lina.meskiene@fortum.com

Šilumos supirkimo iš nepriklausomų šilumos gamintojų tvarkos ir sąlygų aprašo pakeitimų projektas

Pastabos ir pasiūlymai

Eil. Nr.	Projekto redakcija	UAB „Fortum Klaipėda“ pastabos ir pasiūlymai
1.	<p>4. <...> Rezerviniai šilumos gamybos pajėgumai – šilumos gamybos pajėgumai, atitinkantys konkrečioje šilumos tiekimo sistemoje veikiančio didžiausio šilumos gamybos įrenginio galią, neviršijantis 30 proc. maksimalaus šilumos tiekimo sistemos šilumos galios poreikio, leidžiantys šilumos tiekėjui užtikrinti patikimą ir saugų šilumos tiekimą vartotojams, kai to neįmanoma padaryti kitais sistemoje veikiančiais šilumos gamybos įrenginiais. <...></p>	<p>Siulome rezervinių šilumos gamybos pajėgumų nesieti su konkrečiu gamybos įrenginiu, nes Projekte numatyti reikalavimai kai kuriose mažesniuose šilumos tinkluose gali būti sunkiai įgyvendinami. Turėtų būti numatytos išimty, kurios leistų šilumos tiekėjams taikyti nuostatas, leidžiančias nukrypti nuo nustatytų apribojimų, jeigu šie apribojimai neatitinka tikrovės.</p>
2.	<p>II. PATIKIMO IR SAUGAUS ŠILUMOS TIEKIMO UŽTIKRINIMAS</p>	<p>Jei šilumos tiekėjai ir nepriklausomi šilumos gamintojai (toliau – NŠG) gali susitarti (sutartyje numatyti) dėl rezervinės galios paslaugų teikimo, tokiu atveju už NŠG teikiamą paslaugą turėtų būti numatytas aiškus kompensavimo mechanizmas, aprašytas metodikoje. Būtina atsižvelgti ir į tai, kad pagal 6.2. punktą „Šilumos tiekėjas šilumos supirkimo aukcione būdu negali supirkti rezervinės galios užtikrinimo paslaugą teikiančiais šilumos gamybos įrenginiais pagamintino šilumos kiekiu.“</p>
3.	<p>8.1. visais atvejais iš nepriklausomų šilumos gamintojų ar šilumos tiekėjo valdomų šilumos gamybos įrenginių perkama šiluma negali būti brangesnė nei pagal Supirkimo tvarkos 10 punktą apskaičiuotos šilumos tiekėjo palyginamosios šilumos gamybos sąnaudos; 8.3. jei nepriklausomam šilumos gamintojui Šilumos ūkio įstatyme nustatyta tvarka yra privaloma šilumos gamybos kainodara ir (arba) Komisija, vadovaudamasi Nepriklausomų šilumos gamintojų pripažinimo nereguliuojamais tvarka, nėra priėmusi motyvuoto sprendimo netaikyti privalomojo reguliavimo šilumos gamybos kainodaros srityje konkretaus nepriklausomo</p>	<p>Tol kol šilumos tiekėjų palyginamosios šilumos gamybos sąnaudos bus prilygintos <u>tik šilumos gamybos kainos kintamajai dedamajai</u>, o NŠG šilumos supirkimo aukcione turi konkuruoti visais (kintamaisiais ir pastoviaisiais kaštais), kai pagal šilumos kainų metodiką nustatytos reguliuojamų NŠG kainos bus papildomai ribojamos šilumos tiekėjo kintamosiomis sąnaudomis, tokios reguliacinės nuostatos prieštarauja efektyvios ir sąžiningos konkurencijos principams. Todėl šios nuostatos turi būti nedelsiant keičiamos. Kadangi remiantis Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo (2003 m. gegužės 20 d. Nr. IX-1565) (toliau – Įstatymo) nuostatomis, valstybės reguliuojamos kainos yra taikomos ne visiems šilumos gamintojams (o reguliuojamos kainos taikomos net ir tiems, kurie dalyvauja aukcionuose), dabartinio reguliavimo sąlygomis veiksminga ir sąžininga konkurencija yra sunkiai įgyvendinama. Pasiūlymus kaip pagerinti esamą padėtį ir užtikrinti veiksmingą konkurenciją atsižvelgiant Įstatymo nuostatas, UAB „Fortum</p>

	<p>šilumos gamintojo atžvilgiu, šilumos kaina negali viršyti pagal Metodikos nuostatas apskaičiuotos kainos;</p>	<p>Klaipėda“ Komisijai išdėstė 2016 m. gegužės 6 d. raštu Nr. SKL-16-53.</p> <p>O atsižvelgiant į tai, kad Projekte siūlomas šilumos supirkimo aukciono modelis, diferencijuotas pagal skirtingas kuro rūšis, dar labiau komplikuoatą esamą konkurencinę situaciją, siūlome atsisakyti ar minimizuoti reguliavimą, kai rinkoje yra prielaidos veikti efektyviai konkurencijai.</p>
<p>4.</p>	<p>9. Šilumos tiekėjas, šilumos supirkimo aukcione siūlantis atskirais šilumos gamybos įrenginiais pagamintina šilumą, negali taikyti didesnės šilumos kainos nei pagal Metodikos nuostatas apskaičiuota šilumos gamybos kainos dedamoji. Šilumos tiekėjas, dalyvaudamas šilumos supirkimo aukcione atskirais šilumos gamybos įrenginiais, <u>privalo atsižvelgti</u> į tų įrenginių šilumos gamybos sąnaudas, įskaitant ir pastoviąsias šilumos gamybos įrenginio išlaikymo sąnaudas.</p>	<p>Siūlome patikslinti terminą „privalo atsižvelgti“, jį pakeičiant „į taikomą šilumos kainą privalo įtraukti ir tų įrenginių šilumos gamybos sąnaudas, įskaitant ir pastoviąsias šilumos gamybos įrenginio išlaikymo sąnaudas“.</p> <p>Šilumos tiekėjui aukcione dalyvaujant atskirais šilumos gamybos įrenginiais (deginančiais atsinaujinančiais energijos išteklių ar išskastinį kurą), siūlome Metodikoje nustatyti šių sąnaudų apskaičiavimo, sąnaudų paskirstymo principus ir apskaitos atskyrimo reikalavimus. Tai padėtų užtikrinti, kad tais atvejais, kai šilumos tiekėjai aukcione dalyvauja su atskirais šilumos gamybos įrenginiais, bet aukciono nelaimi, galutiniams vartotojams, mokant už šilumą, netektų mokėti ir už šilumos tiekėjo pastoviąsias sąnaudas, kurios susijusios su šiais įrenginiais.</p> <p>Taip pat atkreipiame dėmesį, kad net ir tuo atveju, kai šilumos tiekėjai aukcione privalės siūlyti šilumos kainą, kuri apima ne tik kintamąsias, bet ir pastoviąsias sąnaudas, tačiau, remiantis Aprašo 10 straipsnio nuostatomis, šilumos supirkimo aukcione NŠG siūloma šilumos kaina negalėtų viršyti šilumos tiekėjo palyginamųjų šilumos gamybos, t. y. tik kintamųjų sąnaudų. Todėl mes siūlome sudaryti lygiateisiską konkurencines sąlygas - į šilumos tiekėjo palyginamųjų šilumos gamybos sąnaudų skaičiavimą įtraukti ir pastoviąsias sąnaudas.</p>
<p>5.</p>	<p>10. Šilumos tiekėjo palyginamosios šilumos gamybos sąnaudos konkrečioje šilumos tiekimo sistemoje apskaičiuojamos pagal konkretų mėnesį šilumos gamybai panaudotinas kuro rūšis atskirai:</p> <p>10.1. jei šilumos tiekėjas valdo šilumos gamybos įrenginius, kurių galios pakanka visam vartotojų šilumos poreikiui patenkinti, šilumos tiekėjo palyginamosios šilumos gamybos sąnaudas apskaičiuojamos kaip šilumos tiekėjo šilumos gamybos kaip šilumos tiekėjo šilumos gamybos kainos kintamoji dedamoji konkrečioje</p>	<p>Aprašo projekto 10 punkte siūlomas diferencijuoto pagal skirtingas kuro rūšis (atskirai atsinaujinančius energijos išteklius deginančiais šilumos gamybos įrenginiais planuojamam pagaminti šilumos kiekiui ir atskirai išskastinius energijos išteklius deginančiais šilumos gamybos įrenginiais planuojamam pagaminti šilumos kiekiui) šilumos supirkimo aukciono modelis yra rizikingas ir abejotinas teisiniu požiūriu, nes šilumos ūkio įstatymas tokios sistemos nepripažįsta. Įstatymas numato, kad „<i>Visais atvejais šiluma, superkama iš nepriklausomų šilumos gamintojų, negali būti brangesnė negu šilumos tiekėjo palyginamosios šilumos gamybos sąnaudos</i>“, t. y. vertinamos viso ūkio subjekto gamybos sąnaudos, o ne atskirų jo dalių ar skirtingų gamybinių pajėgumų sistemų sąnaudos. Todėl siūlomas modelis neatitinka šilumos sektoriaus teisinėms nuostatomis.</p>

<p>Suskaitymas į tokio pobūdžio sistemas (posistemes) taptų ypač rizikingas stambiems šilumos gamybos objektams, nes smarkiai apribotų jų patekimo į rinką galimybes. Toks siūlomas modelis neskatina stambių investicijų į šilumos sektorių bei prieštarauja vyriausybiniams tikslams vystyti tokias investicijas tiek Kaune, tiek Vilniuje.</p> <p>Net jei tarp šio Projekto tikslų yra siekis skatinti šilumos gamybą ir iš atliekų deginimo, projekto įgyvendinimas planuojamus investicinius projektus paveiktų priešinga linkme. Todėl mes negalime pritari šiam Projektui. Turėtų būti sudaromos ilgalaikės sutartys tarp gamintojų ir šilumos tiekėjų ir pageidautina komerciniais pagrindais.</p> <p>Labai tikėtina siūlomo projekto įgyvendinimo pasekmė būtų žymus NŠG pajamų sumažėjimas. Įvertinant tai, kad jau šiuo metu dėl galiojančių reguliacinių reikalavimų, kai kurių NŠG pajamos ir investicijų gražą yra ženkliai žemesnė už leidžiamą patvirtintą investicijų gražos lygį, kyla klausimas kaip reguliuojanti institucija gali padėti apsaugoti ir užtikrinti gamybinius pajėgumus ir energijos pasiūlą ilgalaikės perspektyvos požiūriu.</p>	<p>sistemoje:</p> <p>10.1.1. atsinaujinančius energijos išteklius deginančiais šilumos gamybos įrenginiais planuojamam pagaminti šilumos kiekiui;</p> <p>10.1.2. iškastinius energijos išteklius deginančiais šilumos gamybos įrenginiais planuojamam pagaminti šilumos kiekiui;</p> <p>10.2. jei šilumos tiekėjo valdomų šilumos gamybos įrenginių galios nepakanka vartotojų šilumos poreikiui patenkinti, palyginamosios šilumos gamybos sąnaudos nustatomos vadovaujantis Supirkimo tvarkos 10.1 papunkčiu, laikant, jog trūkstamas šilumos kiekis bus pagaminamas naudojant iškastinį kurą deginančius šilumos gamybos įrenginius, taikant šilumos gamybos kintamąją dedamąją kaip ir naudotą pagal Supirkimo tvarkos 10.1.2 papunktį nustatytam šilumos kiekiui.</p> <p>10.3. jei šilumos tiekėjas konkrečioje šilumos tiekimo sistemoje šilumos gamybos įrenginių nevaldo, palyginamosios šilumos gamybos sąnaudos prilyginamos nepriklausomų šilumos gamintojų, veikiančių konkrečioje sistemoje ir kuriems Šilumos ūkio įstatyme nustatyta tvarka yra taikoma privaloma šilumos gamybos kainodara, šilumos gamybos kainų (pastoviosios ir kintamosios dedamųjų), apskaičiuotų pagal Metodiką, svertiniam vidurkiui, prioritetą teikiant nepriklausomam šilumos gamintojui, kuriam yra nustatyta mažiausia šilumos gamybos kaina.</p>
<p>Siūlome išbraukti šį 14 punktą iš Aprašo, nes jis:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Reikalauja viešai paskelbti informaciją apie šilumos kainą (ne vėliau kaip 17 einamojo kalendorinio mėnesio dieną) prieš šilumos supirkimo aukcioną, kuris turi įvykti iki 20-os einamojo kalendorinio mėnesio dienos. Tokia nuostata iš esmės prieštarauja konkurencijos principams; 2. NŠG Apraše numatytam terminui negali apskaičiuoti ateinančio mėnesio šilumos kainos dedamųjų, nustatytų vadovaujantis Metodika, nes tam būtina informaciją apie vidutines kuro kainas Komisija viešai savo tinklapyje paskelbia tik 18-20-ą einamojo kalendorinio mėnesio dieną. Ši problema dar aktualesnė, kai šilumos supirkimo aukcionas suplanuojamas anksčiau nei 20-ą kalendorinę dieną dėl 	<p>6.</p> <p>14. Nepriklausomi šilumos gamintojai, kuriems Šilumos ūkio įstatyme nustatyta tvarka yra privaloma šilumos gamybos kainodara ir (arba) Komisija, vadovaudamasi Nepriklausomų šilumos gamintojų pripažinimo nereguliuojamais tvarka, nėra priėmusi motyvuoto sprendimo netaikyti privalomojo reguliavimo šilumos gamybos kainodaros srityje konkrečiau nepriklausomo šilumos gamintojo atžvilgiu, apie ateinančio mėnesio šilumos kainos dedamąsias (kintamąją ir pastoviąją), nustatytas</p>

<p>vadovaujantis Metodika, viešai praneša ne vėliau kaip 17 einamojo kalendorinio mėnesio dieną.</p>	<p>savaitės ar šventinių dienų išsidėstymo. Tokiais atvejais, laikas apskaičiuoti šilumos kainos dedamąsias ir priimti sprendimą dėl aukcione siūlomos kainos ir kiekio yra kritiškas;</p> <p>3. Šis reikalavimas prieštarauja Energetikos, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo įmonių (toliau – Ūkio subjektai) informacijos teikimo taisyklių (patvirtintų Komisijos 2008 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. O3-80) 30 bei 26.1. punktuose numatytam reikalavimui iki einamojo mėnesio 25 dienos pateikti Komisijai informaciją apie apskaičiuotas šilumos ir karšto vandens kainas, taikomas nuo sekancio mėnesio 1 dienos;</p> <p>4. Šis reikalavimas prieštarauja Viešai skelbiamos informacijos tvarkos aprašo (patvirtinto Komisijos 2013 m. gruodžio 27 d. nutarimu Nr. O3-761) 27 punkte numatytam reikalavimui kiekvieną mėnesį iki 25 d. viešai savo interneto svetainėje apskaičiuotas šilumos kainas.</p>
<p>7.</p> <p>21. Jeigu nepriklausomi šilumos gamintojai ir (ar) šilumos tiekėjas taiko vienodą šilumos kainą, šilumos tiekėjas privalo supirkti iš savo šilumos gamybos įrenginių ir (ar) nepriklausomų šilumos gamintojų šilumą, laikydamasis šios prioritetų eilės:</p> <p>21.1. iš bendrų elektros ir šilumos gamybos įrenginių, naudojančių atsinaujinančius energijos išteklius arba deginančių atliekas;</p> <p>21.2. pagamintą iš atsinaujinančių energijos išteklių arba atliekų;</p> <p>21.3. atliekinę – iš pramonės įmonių;</p> <p>21.4. iš didelio efektyvumo kogeneracijos įrenginių;</p> <p>21.5. iš iškastinio kuro katilinių.</p>	<p>Siūlome atsižvelgti į tai, kad atliekas deginančios jėgainės yra valstybinės reikšmės atliekų tvarkymo objektai ir 21 punkte numatyta prioritetų eilę patikslinti tokia redakcija:</p> <p>21.1. iš bendrų elektros ir šilumos gamybos įrenginių, deginančių atliekas;</p> <p>21.2. iš bendrų elektros ir šilumos gamybos įrenginių, naudojančių atsinaujinančius energijos išteklius;</p> <p>21.3. pagamintą iš atsinaujinančių energijos išteklių arba atliekų;</p> <p>21.4. atliekinę – iš pramonės įmonių;</p> <p>21.5. iš didelio efektyvumo kogeneracijos įrenginių;</p> <p>21.6. iš iškastinio kuro katilinių.</p>
<p>8.</p> <p>25. Šilumos supirkimo aukciono vykdymo komisija, įvertinusi šilumos supirkimo aukcione gautus pasiūlymus bei atsižvelgdama į šilumos tiekėjo pareigą užtikrinti patikimą ir saugų šilumos tiekimą vartotojams ateinančių mėnesių, turi teisę numatyti šilumos gamybą šilumos gamybos įrenginiais, atliekančiais balansavimo funkciją. Balansavimo funkciją atliekančių šilumos gamybos įrenginių naudojimo reikalavimai:</p> <p>25.1. balansavimo funkciją gali atlikti tik tie šilumos tiekėjo valdomi šilumos gamybos įrenginiai, kurių</p>	<p>Aprašo 25 punkte ir susijusiose papunkčiuose nėra numatyta aiškių ir objektyvių kriterijų, kurias remiantis būtų nustatomas ir įvertinamas NŠG patikimumas. Neaišku, kaip ir kada šilumos tiekėjas galėtų priimti sprendimą dėl 20 proc. šilumos kiekio balansavimo.</p> <p>Mūsų nuomone, 25.5. punkte numatyta 20 proc. riba (balansavimo funkciją atliekančiais šilumos gamybos įrenginiais nuo viso centralizuoto šilumos tiekimo sistemos šilumos poreikio) yra pernelyg didelė ir dirbtina bei suteikia šilumos tiekėjui pakankamai galimybių pradėti gamybą savais įrenginiais ir esant kitoms priežastims. Taip pat, ši 20 proc. šilumos kiekio riba gali labai neigiamai paveikti NŠG kiekius, kuriuos jis pajėgus pagaminti.</p>

techninės charakteristikos leidžia užtikrinti patikimą ir saugų šilumos tiekimą vartotojams, kai pagal šilumos supirkimo aukciono rezultatus šilumą gaminančiais šilumos gamybos įrenginiais to padaryti nėra įmanoma;

25.2. balansavimo funkciją atliekantis šilumos gamybos įrenginiai yra naudojami siekiant užtikrinti stabilų, šilumos poreikį atitinkantį bei patikimą šilumos gamybos režimą konkrečioje šilumos tiekimo sistemoje;

25.3. balansavimo funkciją atliekantis šilumos gamybos įrenginiai yra naudojami tais atvejais, kai šilumos tiekėjas, vadovaudamasis pagal Supirkimo tvarkos 24 punktą nustatytais šilumos supirkimo aukciono rezultatais, ateinančių kalendorinį mėnesį šilumos savo šilumos gamybos įrenginiais negamina. Šilumos supirkimo aukciono komisijai nusprendus ateinančių mėnesį naudoti šilumos gamybos įrenginius, kurie atliktų balansavimo funkciją, iš nepriklausomų šilumos gamintojų superkamas šilumos kiekis yra sumažinamas tokiais įrenginiais planuojamu pagaminti šilumos kiekiu;

25.4. tais atvejais, kai šilumos tiekėjas, vadovaudamasis šilumos supirkimo aukciono rezultatais, ateinančių kalendorinį mėnesį šilumą gamina savo šilumos gamybos įrenginiuose, balansavimo funkciją atliekantis šilumos gamybos įrenginiai gali būti naudojami tik tuo atveju, kai šilumos supirkimo aukcione laimėtas šilumos tiekėjo valdomų atskirų šilumos gamybos įrenginių pagamintinas šilumos kiekis ar jo dalis ateinančių mėnesį yra perleidžiamas balansavimo funkciją atliekantiems šilumos gamybos įrenginiams;

25.5. balansavimo funkciją atliekančiais šilumos gamybos įrenginiais pagaminamas šilumos kiekis per mėnesį negali viršyti 20 proc. viso centralizuoto šilumos tiekimo sistemos šilumos poreikio, išskyrus šilumos kieki, kuris buvo pagamintas dėl

	<p>nepriklausomų šilumos gamintojų ir (ar) šilumos tiekėjo šilumos gamybos įrenginių kaltės, pagal Sąvade numatytus balansavimo atvejus;</p> <p>25.6. balansavimo funkciją atliekančiais šilumos gamybos įrenginiais šiluma yra gaminama kintančiu režimu, pagal šilumos gamybos galios poreikio pokyčius. Esant mažiausiam paros šilumos galios poreikiui, balansavimo funkciją atliekančiais šilumos gamybos įrenginiais šiluma negali būti gaminama didesniu pajėgumu nei minimalus technologinis balansavimo funkciją atliekančių šilumos gamybos įrenginių šilumos gamybos režimas;</p> <p>25.7. ateinantį mėnesį naudoti balansavimo funkciją atliekančius šilumos gamybos įrenginius sprendimo priėmimo argumentai turi būti aiškiai išdėstomi Supirkimo tvarkos 26 punkte numatytame šilumos supirkimo aukciono protokole, o apie balansavimo funkciją atliekančių šilumos gamybos įrenginių naudojimą šilumos tiekėjas privalo viešai pranešti kartu su Supirkimo tvarkos 26 punkte numatyta informacija.</p>
<p>9.</p>	<p>34. Šilumos tiekėjas ne vėliau kaip einamojo kalendorinio mėnesio 15 dieną viešai (savo tinklalapyje) skelbia informaciją apie paskutinių 12 mėnesių faktinį šilumos poreikį, savo gamybos šaltiniuose pagamintą šilumos kiekį ir iš kiekvieno nepriklausomo šilumos gamintojo nupirktą šilumos kiekį.</p> <p>34. Šilumos tiekėjas ne vėliau kaip einamojo kalendorinio mėnesio 15 dieną viešai (savo tinklalapyje) skelbia informaciją apie paskutinių 12 mėnesių faktinį šilumos poreikį, savo gamybos šaltiniuose pagamintą šilumos kiekį, t.y. atskirai nurodant kiekius, pagamintus atsinaujinančius energijos išteklius deginančiais ir išskastinius energijos išteklius deginančiais šilumos gamybos įrenginiais, bei iš kiekvieno nepriklausomo šilumos gamintojo nupirktą šilumos kiekį.</p> <p>Pagrindimas: Faktinės paskutinių 12 mėnesių skelbiamos informacijos pobūdis ir detalumas turi atitikti informaciją apie planuojamą šilumos gamybą ir supirkimą.</p>